

феномен. Напротив, иако природно лепо не треба да буде предмет ниједне посебне науке и филозофије, ипак је могуће промишљати га, па стога у оквиру испитивања природно лепог Хегел скицира неколико значајних критеријума.

Први моменат природно лепог представља лепота апстрактне форме – и то као правилност, законитост и хармонија, док следећи моменат представља лепо као апстрактно јединство чулног материјала. Разматрајући људску лепоту, Хегел, на пример, напомиње да су у оквиру људског рода деца *најлепша*, јер у њима тињају све особености и могућности, као у затвореној клици, а ниједан од разноврсних људских интереса још се није урезао у њихове променљиве карактерне црте и оставио „траг своје неминовности“. Истовремено, међутим, дечијем лицу недостају *дубље црте духа*, чија делатност мора да се обавља у њему самом.

Хегел сматра да разум није у стању да захвати појам или феномен лепог, јер је лепо у сâмом себи *бесконечно и слободно*, док разум увек остаје у области онога што је коначно, једнострано и неситинито. Због тога, иако садржина лепог може да буде посебна и коначна, она ипак мора да се појави као у себи бесконачни тоталитет, а у свом одређеном бићу као *слобода*! Хегел на основу тог увида закључује да циљ филозофског испитивања лепог није у доказивању *идеје лепог са којом почињемо* или *њено извођење из претпоставки које претходе науци* „из чијих недара она потиче“, већ то представља писао енциклопедијског развоја целокупне филозофије и свих њених посебних дисциплина.

Појам лепог и његова природа – према Хегеловом мишљењу – не могу бити захваћени никаквом теоријом уметности, јер и сâм мислени дух у филозофији упознаје „сама себе дубље“, налазећи већ ту непосредан повод да и појам лепог и суштину уметности схвати на темељитији начин. Ако лепо треба да се сазна на појмован и суштински начин, то „може да се деси само на основу мисленог појма“, јер само на тај начин у мислену свест ступа и логичко-метафизичка идеја *уопште* и посебне идеје лепог.

Испитивање суштинских одредаба лепог и уметности представља „филозофски венац чије исплетање спада у најдостојније послове које је наука у стању да изврши“, јасно истиче Хегел, наглашавајући да уметности није играчка која је ту ради угодности, забаве и користи, већ треба да означи ослобођење духа од садржине и форме коначности, тј. о „присутности апсолутнога у чулној појави и о његовом